

NJEGOVOJ UZORITOSTI
DRU. FRANJI ŠEPER
KARDINALU SVETE RIMSKE CRKVE

ZAGREBAČKOM NADBISKUPU
HRVATSKO-SLAVONSKOM METROPOLITI
PREDSJEDNIKU BISKUPSKIH KONFERENCIJA
VELIKOM KANCELARU RKT. BOGOSLOVSKOG FAKULTETA
U ZAGREBU

ZA ŠEZDESETGODIŠNJICU ŽIVOTA, DESETGODIŠNJICU
BISKUPSKOG POSVEĆENJA I PRIGODOM ODLIKOVANJA
ČAŠCU KARDINALA SVETE RIMSKE CRKVE

OVAJ SVEČANI BROJ »BOGOSLOVSKE SMOTRE«
POSVEĆUJE

RIMOKATOLIČKI BOGOSLOVSKI FAKULTET
U ZAGREBU

+ Franjo Kard. Šteyer
nadbiški zadržani

ISTINA I LJUBAV

»Vladajući se po istini, da u svakom pogledu uzrastemo u ljubavi« (Ef 4,15). Evanđeoska istina je istina života. Sretnoga života u vremenu i u vječnosti. Tu istinu treba uvijek odlučno ispovijedati. Nije uzalud pala odlučna riječ Utjelovljene Istine, da bez priznanja te istine života pred ljudima, nema čovjeku ni priznanja pred nebeskim Ocem (Mt 10,32).

To je prvi dio životnog programa za svakog čovjeka, napose za kršćanina. Slijedi drugi dio: rasti svaki dan u duhovnoj zajednici s Kristom. Rasti u specifičnoj vrednoti Kristovoj: u ljubavi. Ljubav je, znamo, temelj i faktor jedinstva. Ali taj rast ne ovisi samo o nama. Ovisi prije svega o darežljivoj ruci Kristovoj (Ef 4,7). Kristov je dar za kršćanina kao neki izazov. Treba odgovoriti. A adekvatan odgovor može biti jedino taj da se čovjek daruje Kristu. Eto nam zajednice života s Kristom. Život pak ne trpi zastoja. Život je rast, zanos, napredak. Na to smo pozvani: rasti u svakom pogledu, u punini života, integralno i totalno. Na taj način rasti će Krist u zajednici među ljudima, u Crkvi (Ef 4,13—14).

ŽIVOT U ISTINI

Krist je rekao da je misija njegova života bila ta da svjedoči za istinu (Iv 18,37). Poistovjetuje sadržaj svoga zemaljskog života sa žrtvovanjem za istinu. Neiskreno čovječanstvo preko Pilata čudi se i pita: »Što je istina?« Ali ne čeka odgovora kao ni Pilat (Iv 18,37). Čekati odgovor? Odgovor bi mogao označiti obavezu. Nije li obaveza istine za smrtnika preteška? Nemoguća? Ako je preteška i nemoguća, tada je preteška i nemoguća i životna sreća. Ali nije. Ove smo Krista koji je Istina. A on je došao da imamo život u izobilju (Iv 10,10).

Život kršćanina mora se odvijati po istom programu. Ići istom stazom. Bužan je spoznati istinu, pravu istinu. Istinu o Bogu, o sebi, o svijetu, o vremenu i o vječnosti. Otvoriti se prema bitku da ga primi u sebe, u zagrljaj života. Bez nadute oholosti i bez blijeđe, pesimističke umornosti. Veliko je to obogaćenje u spoznaji istine! Spoznaji onoga što jest, što odgovara Božjoj namisli, što odražuje Boga. Kako se čovjek u spoznaji istine širi! Vertikalno i horizontalno. Prema Bogu i prema svemu što je stvoreno. Stari su govorili da je čovjek po spoznaji »quodammodo omnia« — na neki način SVE.

Nije dovoljno reći da pravi kršćanin ne laže. Niti je njegov poziv iscrpljen time što je spreman braniti istinu te čuvati tajnu. Ne. Blaženom je proglašena ona koja je Istinu na zemlji nosila: Marija. I njene grudi koje je Utjelovljena Istina sisala (Lk 11,27). Međutim, većma blaženim proglašeni su koji slušaju riječ Božju i drže je (ist. mj. 28). Zar je time Bogorodica manje blažena od ostalih? Dapače, ona je najblaženija, jer nitko od smrtnika nije tako rado slušao riječ Božju, niti je itko vjernije riječ Božju držao.

To znači da je istina života najvažnija. Istina života uključuje življenje i djelovanje u skladu s voljom Božjom. Svako je dobro djelo kao neka živa istina. Tko istinito misli, posvećuje sebe, a tko živi po istini taj posvećuje i bližnjega. Kada kršćanin živi autentičnim životom kršćanina a ne surogatom, on odrazuje Boga i širi Boga unoseći ga u svijet. Istinit život kršćanina služi kao apostolat, kao svjedočanstvo za Boga.

Zar je to lako? Nikada Krist nije rekao da će njegovim sljedbenicima biti na zemlji lako. Sjetimo se prizora kada Istina stoji pred velikim svećenikom. Krist mu govori da je istina kao svjetlo koje svijetli javno tako te ga svatko može vidjeti. To je Krista stalo jedne zaušnice. Jedan je bio zaključak: Krist je govorio istinu, ali je za nju primio udarac (Iv 18,23). Adamovoj djeći istina se pričinja gorkom. Nerado je piju. Dapače progone je. A progone i onoga koji je širi. U borbi protiv istine krije se borba protiv Krista.

Pravi kršćanin je kao i Krist »znak kojemu će se protiviti« (Lk 2,34). Istina je i za kršćanina jedan dio mučeničke baštine. Istina i tama ne mogu stati zajedno (2 Kor 6,14). Kada se suoče, tama mora odstupiti. Ali tama grijeha nastupa po prolaznoj vlasti đavlovoj. Nikakvo čudo da time dođe do sukoba. Još traje otpor protiv istine i svetosti, jer traje otpor protiv Krista. I trajati će. Radi se o bolnoj, misterioznoj dinamici (Iv 15,19.). Neizbježiva je. Ipak, nad njom ne prestaje blistati riječ utjehe: »Blago ...« (Mt 5,10). Blago progonejima zbog pravednosti, zbog istine, osobito istine života.

U LJUBAVI

Krist nije nastupio kao neki pronalazač filozofskih sistema. Jest, naučavao je, jer on je bio, i to neizmerno više nego li ijedan njegov sljedbenik, doista »sol, svjetlo, grad na gori« (Mt 5,13—16). Ono što njegovo naučavanje najdublje razlikuje od naučavanja drugih učitelja jest to, što njegova nauka uvijek zrači toplom ljubavlju za dušama ljudskim. Bez te ljubavi nema ni jedne od njega izgovorene riječi. Došao je na svijet da svjedoči za istinu, ali je došao ujedno, i još više, da baci oganj ljubavi (Lk 12,49).

Da, većma je došao da zapali svijet ljubavlju nego li da ga pouči. Zašto treba reći »većma«? Jer nama smrtnicima neće na zemlji nikada biti jasno kako se različite vrednote stapaju u jedinstvo. Bez opreke, bez isključenja. Mi imamo pravo govoriti da je časnija sveta ljubav nego li spoznaja, pa i nego spoznaja vjere. Spoznajom čovjek hvata i dovodi u sebe sve što spozna, ali koja korist da osiromašujemo ono što spoznamo, kad nam proces svete ljubavi omogućuje da se radije mi prenesemo u Boga? Zar nije bolje uputiti se na Boga, urcniti u Boga, sjediniti se s Bogom, živjeti u Bogu nego li posjedovati čitav svijet?

Koliko je ova istina plodna! Krist je započeo borbu protiv legalizma i formalizma. Vršiti volju Očevu je važnije nego li za nju znati. Ni puka molitva

ne vrijedi, ako je ne dokazuje ispravan život (Mt 7,21). Kršćanstvo, po uzoru Krista, prebacuje težište životne vrijednosti na volju, htijenje, život i djelovanje. Prosvjetiteljstvo, suhi intelektualizam i uopće znanje bez ispravne ljubavi ne riješava pitanje integralnosti i totaliteta života. A život je sinteza, jedinstvo. I to jedinstvo život prima od ljubavi. Ona daje jedinstven oblik, jedinstven pravac, najvišu vrijednost.

I sveta ljubav je život. Ulivena je na krštenju. Ulijeva se ulijevanjem posvetne milosti. Ne uljeva se kao dar da ga čovjek pasivno primi. Čovjek je mora primiti rado. Čuvati je. Odstranjivati zapreke. Razvijati je. Razvijati život milosti, učiniti plodnom svetu ljubav, to je način kako će naša duhovna zajednica s Kristom svakim danom sve više rasti. Kršćanin ne smije stati, jer »stati, značilo bi uzmicati«.

Sвета ljubav prema Bogu sve upravlja prema Kristu. Nema tu suprotnosti ni isključenja. Krist je vječna Mudrost Očeva. Krist u Božjoj naravi je ona vječna Riječ »spirans amorem« — mudrost koja diše ljubavlju. Topla spoznaja je plodna, stvaralačka.

Stoga nema ljubavi, ako se ona ne prelijeva na bližnjega. Ona ljubav što prožima i spaja presv. Trojstvo mora biti najvišim uzorom prave, efikasne ljubavi među ljudima. Ljubavi koja je djelotvorna i uvijek komunitarna. Koja nikada ne miruje niti spava. Takva ljubav sastaje se sa životnom mudrošću u spremnosti na žrtvu za bližnjega. Najbolji znak po kojemu će svijet poznati da smo od istine (1 Iv 3,19) jest taj da život prožmemo toplom spoznajom, vjerom prožetom ljubavlju.

POZIV VREMENA

Velika je milost u tome da spoznamo dan Gospodnjeg pohoda. Da ne zatvorimo oči i uši na poziv Gospodnji (Lk 19,42). On ne prestaje zvati ljude k svjetlu, k ljubavi. Jer zna da samo istina i ljubav mogu preobraziti svijet, i ljudima život učiniti snošljivijim nego li je. Istina što rasvjetljuje stazu života. Ljubav što prolazak tom stazom čini ugodnim. Ta istina je istina Evanđelja, primljena vjerom. Ta ljubav je sveta ljubav, koja ljubi sve u Bogu, za Boga, po Božjem zakonu.

Rekao je Goethe (»Israel in der Wüste« IV, 313) da opstoji jedan i jedini problem povijesti svijeta i čovječanstva, problem kojemu su svi drugi podređeni, a to je: borba između vjere i nevjere. Svaka epoha u kojoj cvate vjera ... sjajna je, puna utjehe, plodna je za suvremenike i za buduća pokoljenja. I oprečno: epoha u kojoj ne cvate vjera luta u tami, grči se u bespomoći, plače nad neplodnošću. Ako ipak ljudi dokažu neku ovozemnu, tehničku plodnost, to ne predstavlja one vječne i uvijek važne vrednote: milost i slavu nebesku.

Tama i grijeh protive se istini, kreposti, svjetlu i svetoj ljubavi. Ta protivnost koncentrira se oko Krista. Kamen o koji se neki spotiču, ali i kamen na koji drugi grade (Mt 21,42). Gorka je ta sudbina! Sudbina onih koji ne shvaćaju da je Krist kamen života i smrti. Neki se na njemu razbijaju (Lk 20,18), neki pak se na njemu izgrađuju. Izgrađuju sebe, bližnjega, narod, pokoljenja, svijet.

Kršćanstvo nastupa kao teocentrična snaga.. U tom pravcu vodi ga Krist kao put, istina i život (Iv 14,6). Put kojim pojedinac i čovječanstvo može do-

ći k Bogu; istina koja svakomu svijetli, oslobađa ga i spašava; život koji svakoga može usrećiti. U tu svrhu treba da sva djelatnost čovječja poprimi neku »bogoobličnost«. Pečat Božji. Dokaz da se život i djelovanje slaže s Božjom voljom. Da Bog odobrava takav život i djelovanje. I da će ga nagraditi.

»Bogoobličnost« mora se odraziti na čovječjim odnosima prema drugim ljudima. Pročitaj hvalospjev ljubavi kod sv. Pavla (1 Kor 13). Na vrhu svih vrednota stoji ona, sveta ljubav, kraljica svih kreposti, svih vrednota. Sve vrednote ispravne djelatnosti u njoj su sadržane. Ona ne dopušta da zavist izjeda. Ne hvasta se. Ne napuhuje se. Strpljiva je. Pamtimo nadasve ovo: »dobrobitiva je ... ne traži svoje ... zaboravlja i oprašta zlo ... ne veseli se nepravdi, a veseli se istini ...«

Zar je koji zadatak vremena prečniji? Zar je koji poziv ovog trenutka jači? Ni najviši umovi, ni osnivači religija, nitko nije tako snažno i detaljno opisao socijalnu ulogu ljubavi kao Apostol naroda, sv. Pavao. Želimo li izričite izjave? Sv. Pavao smatra sebe dužnikom (Rim 1,14) mudrih i ludih, bogatih i siromašnih. Smatra se dužnikom »mudrih« da ih uputi prema jedinoj, pravoj mudrosti života: mudrosti križa (1 Kor 2,2). Dužnik je osobito bijednika, stoga s njima dijeli brige, patnje i stradanja, rad i život (1 Kor 9,22; 2 Kor 11,29). Zašto? Jer u onomu koji je gladan, žedan, putnik, go, bolesnik, utamničeni — glada, žeda, putuje, go je, boluje, utamničeni je njegov učitelj: Krist.

A to je i naš učitelj. Učitelj svih kršćana. On nam govori o toploj istini, o vjeri prožetoj ljubavlju napose danas. U blagoslovljene dane ekumenskog apostolata. A svaki je kršćanin apostol. Apostol kao svjedok riječi (homologes) a uvijek spreman da bude i svjedok krvi (martyr). Jedino o takvim apostolima može reći sv. Pavao da su njegova slava i njegovo veselje (1 Sol 2,20).

Ovaj broj revije posvećen je Nj. Uzoritosti kard. Šeper. On je i Veliki Kancelar Bogoslovske Fakulteta. Zar je mogao naći dublju i plodonosniju istinu kao geslo života i djelovanja nego li je našao kod sv. Pavla u poslanici Efeženima 4,15? U istini i ljubavi rekapitulira se smisao Evanđelja, misija Kristova i poziv svakog kršćanina, napose pak svećenika ili službenog apostola Evanđelja.

Hvala dobrom pastiru na mudroj pouci, na očinskom savjetu, na apostolskoj direktivi, na pozivu. Odgovor? U Kristu koji je Istina i Ljubav sadržan je odgovor: »Evo mene, dolazim ...« (Heb 10,7).

UREDNIŠTVO